

2. Аверьянов В.Б. Обновление украинской административно–правовой доктрины на основе принципа верховенства права. Часопис Київського університету права. 2008. № 3. С. 9-14.

3. Авер'янов В.Б. Адміністративна реформа і права наука. 2002. № 3. С. 20-27.

4. Концепція адміністративної реформи в Україні: Указ Президента України від 22.07.1998. *Офіційний вісник України*. 1999. № 21. С. 32.

5. Міхровська М.С. Електронна публічна адміністрація в Україні. Прикарпатський юридичний вісник. *Випуск 3(44), 2022* Вилучено з http://pjuv.nuoua.od.ua/v3_2022/13.pdf

6. Декларація принципів «Побудова інформаційного суспільства – глобальне завдання у новому тисячолітті» https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c57#Text

7. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 649-р. 2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-p#Text>

8. Угода між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі Європейського Союзу «Цифрова Європа» (2021-2027). (ратифіковано Законом України № 2926-IX від 23.02.2023). Вилучено з https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_005-22#Text

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-314-2-59>

REPRESENTATION OF THE ISSUE OF HUMAN RIGHTS IN CRIMEA IN THE INTERNATIONAL ARENA

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ПИТАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В КРИМУ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

Moiseieva T. M.

*Candidate of Historical Sciences,
Docent, Docent of the Department
of International Relations and Law
National University
“Odessa Polytechnic”
Odesa, Ukraine*

Moicesva T. M.

*кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних
відносин та права
Національний університет
«Одеська політехніка»
м. Одеса, Україна*

Здійснивши збройну агресію проти України (2014 р.) та окупувавши Крим, влада Російської Федерації порушила норми міжнародного права та, по суті, анулювала взяті на себе міжнародно-правові зобов'язання

згідно Статуту ООН та Заключного акту Народи з безпеки та співробітництва в Європі від 1 серпня 1975 року.

Характерними рисами російської окупаційної політики в Криму, є систематичне та тотальне нехтування правами і свободами людини – як громадянсько-політичними, так і соціально-економічними. Переслідуванням, як правило, піддаються так звані «нелояльні» групи населення: громадські активісти з числа кримських татар, або етнічні українці, які не приховують своєї ідентичності.

З початком повномасштабної російсько-української війни, ситуація з дотриманням прав людини в Криму, набула ознак критичної, що вимагає не лише постійного її моніторингу та відповідного реагування з боку української влади, а й утримання цього питання у фокусі уваги світової спільноти.

Регулярне відстеження злочинних дій окупаційної влади в Криму, здійснюють громадські організації: «Українська Гельсінська спілка з прав людини» (асоціація громадських правозахисних організацій), «Центр прав людини ZMINA», «КримSOS», «Кримська правозахисна група», «Дім прав людини "Крим"» (об'єднання чотирьох правозахисних організацій – «Регіональний центр з прав людини», «Центр громадянської освіти "Альменда"», «Кримська правозахисна група», «Центр прав людини ZMINA»).

Важливим «механізмом» актуалізації питання прав людини в Криму на міжнародній арені, є використання «майданчиків» міжнародних організацій та форумів.

Так, проблема порушення Російською Федерацією прав людини та норм міжнародного гуманітарного права, обговорювалася на Першому (23 серпня 2021 р.) та Другому (23 серпня 2022 р.) самітах міжнародної «Кримської платформи», Першому Парламентському саміті (24–25 жовтня 2022 р.) «Кримської платформи» та (в рамках першого Парламентського саміту) на Конференції високого рівня за участі омбудсманів та національних інституцій з прав людини (НІПЛ) «Битва за права людини. Крим. Україна. Світ». Результати обговорень знайшли своє відображення у підсумкових Деклараціях цих форумів [7; 8; 9; 11].

20 грудня 2022 р. (у Страсбурзі), Офісом Генерального Секретаря Ради Європи, було організовано круглий стіл на тему «Ситуація з правами людини в окупованій Автономній Республіці Крим та місті Севастополь, Україна. Розвиток подій внаслідок російської збройної агресії». Від України, участь у заході взяли: представники українських правозахисних організацій, Меджлісу кримськотатарського народу, Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим та Офісу Уповноваженого України [6].

24 квітня 2023 р., у Відні, в рамках Другої додаткової зустрічі з питань людського виміру ОБСЄ «Тортури та інші серйозні порушення

міжнародного гуманітарного права та грубих порушень міжнародного права у сфері прав людини», відбувся захід КримSOS, Truth Hounds та International Partnership for Human Rights (IPHR) [10].

Кримська проблематика не залишається поза увагою Організації Об'єднаних Націй, зокрема – Управління Верховного Комісара ООН з прав людини (доповіді щодо ситуації з правами людини) [1].

Питання нехтування російською окупаційною владою правами людини в Криму, піднімається з трибуни ООН українськими високопосадовцями та дипломатами: промова Президента України Володимира Зеленського на загальних дебатах 76-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН (23 вересня 2021 р.) [3], Спільна заява «від імені 40 держав про ситуацію з правами людини в тимчасово окупованому Криму», виголошена Еміне Джапаровою під час 48-ї сесії Ради ООН з прав людини (4 жовтня 2021 р., Женева) [4], виступ міністра закордонних справ України Дмитра Кулеби на дебатах Генеральної Асамблеї ООН з доповіддю «Ситуація на тимчасово окупованих територіях України» (23 лютого 2022 р.) [2].

Активна адвокація проблеми прав людини в Криму на «майданчику» ООН, мала наслідком схвалення (16 грудня 2021 р.) Генеральною Асамблеєю ООН оновленої і посиленої резолюції «Ситуація з правами людини у тимчасово окупованих Автономній Республіці Крим та м. Севастополь, Україна» [5].

Отже, завдяки зусиллям правозахисних громадських організацій, української дипломатії та високопосадовців, питання прав людини в Криму, утримується в порядку денному на міжнародній арені.

Водночас, варто констатувати, що відновлення та подальше дотримання прав людини в Криму, можливі лише після деокупації Кримського півострова.

Література:

1. Situation of human rights in the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol, Ukraine (02 August 2021). / The Office of the High Commissioner for Human Rights. URL: <https://www.ohchr.org/en/documents/country-reports/a76260-situation-human-rights-autonomous-republic-crimea-and-city> (дата звернення: 12.05.2023).

2. Виступ міністра закордонних справ України Дмитра Кулеби на дебатах Генеральної Асамблеї ООН «Ситуація на тимчасово окупованих територіях України» (23 лютого 2022 р.). / Міністерство закордонних справ України: офіційна сторінка. URL: <https://mfa.gov.ua/news/statement-he-mr-dmytro-kuleba-minister-foreign-affairs-ukraine-un-general-assembly-debate-situation-temporarily-occupied-territories-ukraine> (дата звернення: 15.01.2023).

3. Виступ Президента України Володимира Зеленського на загальних дебатах 76-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН (23 вересня 2021 р.). / Міністерство закордонних справ України: офіційна сторінка. URL: <https://mfa.gov.ua/news/vistup-prezidenta-ukrayini-volodimirazelenskogo-na-zagalnih-debatah-76-yi-sesiyi-generalnoyi-asambleyi-oon> (дата звернення: 15.01.2023).

4. Еміне Джапарова виголосила в ООН спільну заяву від імені 40 держав із засудженням Росії за порушення прав людини в Криму та підтримкою Кримської платформи (04 жовтня 2021 р.). / Міністерство закордонних справ України: офіційна сторінка. URL: <https://mfa.gov.ua/news/emine-dzhararova-vigolosila-v-oon-spilnu-zayavu-vid-imeni-40-derzhav-iz-zasudzhennyam-rosiyi-za-porushennya-prav-lyudini-v-krimu-ta-pidtrimkoju-krimskoyi-platforni> (дата звернення: 15.01.2023).

5. Заява міністра закордонних справ України Дмитра Кулеби щодо схвалення резолюції ГА ООН «Ситуація з правами людини в тимчасово окупованих АР Крим та м. Севастополь, Україна» (17 грудня 2021 р.). / Міністерство закордонних справ України: офіційна сторінка. URL: <https://mfa.gov.ua/news/zayava-ministra-zakordonnih-sprav-ukrayini-dmitra-kulebi-shchodo-shvalennya-rezolyuciyi-ga-oon-situaciya-z-pravami-lyudini-v-timchasovo-okupovanih-ar-krim-ta-m-sevastopol-ukrayina> (дата звернення: 15.01.2023).

6. Круглий стіл в Страсбурзі: юристка УГСПЛ доповіла про порушення прав людини в Криму (22 грудня 2022 р.). / Українська Гельсінська спілка з прав людини (УГСПЛ). URL: <https://www.helsinki.org.ua/articles/kruhlyy-stil-v-strasburzi-iurystka-uhspl-rozprovila-pro-porushennia-prav-liudyny-v-krymu/> (дата звернення: 12.05.2023).

7. Спільна декларація Учасників Міжнародної Кримської платформи (23 серпня 2021 р.). / Міністерство закордонних справ України: офіційна сторінка. URL: <https://mfa.gov.ua/news/spilna-deklaraciya-uchasnikiv-mizhnarodnoyi-krimskoyi-platforni> (дата звернення: 12.01.2023).

8. Спільна декларація учасників Першого Парламентського саміту Міжнародної Кримської платформи / Кримська платформа: офіційний сайт. URL: <https://crimea-platform.org/declaration-participants-first-parliamentary-summit> (дата звернення: 20.03.2023).

9. Спільна заява учасників міжнародної Кримської платформи (23 серпня 2022 року) / Президент України Володимир Зеленський: Офіційне інтернет-представництво. URL: <https://www.president.gov.ua/news/spilna-zayava-uchasnikiv-mizhnarodnoyi-krimskoyi-platforni-77241> (дата звернення: 12.12.2022).

10. Тортури щодо українців: правозахисники доповіли про системність практики катувань росіян (29.04.2023). / КРИМСОС. URL:

<https://krymsos.com/tortury-shhodo-ukrayincziv-pravozahysnyky-dopovily-pro-systemnist-praktyky-katuvan-rosiyan/> (дата звернення: 12.05.2023).

11. У Загребі учасники Конференції високого рівня за участі омбудсманів та національних інституцій з прав людини ухвалили спільну Декларацію (26 жовтня 2022 р.). / Уповноважений Верховної Ради України з прав людини URL: https://www.ombudsman.gov.ua/uk/news_details/u-zagrebi-uchasniki-konferenciyi-visokogo-rivnya-za-uchasti-ombudsmaniv-ta-nacionalnih-institucij-z-prav-lyudini-uhvalili-spilnu-deklaraciyu (дата звернення: 10.05.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-314-2-60>

ADMINISTRATIVE AND LEGAL ASPECTS OF MILITARY ADMINISTRATIONS

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВИХ АДМІНІСТРАЦІЙ

Pavchuk I. S.

*Postgraduate Student
Zaporizhzhia National University
Zaporizhzhia, Ukraine*

Павчук І. С.

*аспірант
Запорізький національний
університет
м. Запоріжжя, Україна*

В Україні військові адміністрації утворені в кожній області та районі у зв'язку з широкомасштабним вторгненням Росії 24 лютого 2022 року. У зв'язку з цим відповідні державні адміністрації та голови таких адміністрацій набули статусу відповідних військових адміністрацій та начальників таких військових адміністрацій [1].

Частиною 1 ст. 4 Закону України від 12.05.2015 р. № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану» [2] передбачено, що на територіях, на яких введено воєнний стан, для забезпечення дії Конституції та законів України, забезпечення разом із військовим командуванням запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, оборони, цивільного захисту, громадської безпеки і порядку, захисту критичної інфраструктури, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян можуть утворюватися тимчасові державні органи – військові адміністрації.

Районні та обласні військові адміністрації було утворено 24.02.2022 р. Указом Президента України № 68/2022 на всій території